

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Петя Бъговска

на дисертационен труд

„Хронологично развитие и специфика на видове строеве за контрабас и приложението им в изпълнителското изкуство“.

на

Христо Овчаров Овчаров -

редовен докторант в НМА „Проф. Панчо Владигеров София, за придобиване на образователната и научна степен

„Доктор“ по професионално направление 8.3.

Познавам Христо Овчаров от 2007г. когато постъпи в моят клас в НМА. По време на следването си и докторантурата, той имаше активна изпълнителска дейност. Бих искала да отбележа някои от по –ярките му изяви: - солист на АСО към НМА с „Концерт за контрабас и оркестър“ номер 2 от Джовани Ботезини и „Концерт за контрабас и оркестър“ номер 2 от Карл Дитерс фон Дитерсдорф, както рецитали и участия в класови продукции, концерти в България и в Кипър, участия през 2017 на Бахов Фестивал, на международни контрабасови фестивали – 2010 - Берлин, 2009 в Бърно, 2008 Париж.

Христо Овчаров има награди от наши и международни конкурси.

2014 – международен музикален фестивал - Дойран, Северна Македония – Първа награда

2011 – Пети международен конкурс за струнни инструменти – Ниш, Сърбия – Първа награда

2010 – XXII Национален конкурс за изпълнение на българска музика – Провадия – **Трета награда**

2009 - VIII Международен конкурс за изпълнение на немска и австрийска музика – Бургас - **Втора награда**

От 2011 до 2014 специализира в „Hochschule für Musik und Darstellende Kunst Mannheim“— [Манхайм, Германия] в класа на проф. Петру Юга, а от 2016 е редовен докторант в Национална музикална академия „Проф. Панчо Владигеров.“

В периода **2015 -2019** работи в „ Държавна програма за развитие на музикални таланти към Министерство на културата и образованието“ в Кипър - асистент в класа по контрабас на проф. Петру Юга.

Оркестрова практика - от 2010 - оркестров опит в различни състави: Mannheimer Philharmoniker, Heilbronner Sinfonie Orchester, Sinfonisches Blasorchester Ludwigshafen, Mannheimer Bläserphilharmonie, Нов симфоничен оркестър и други.

ПУБЛИКАЦИИ:

- „Контрабасът в периода на Виенската класика – виолоне и принципи на виенски строй“ – Списание за музика и танц „Музикални хоризонти“ стр. 18, Брой 8, 2018 ISSN 1310-0076
- „Развитие и приложение на триструнния контрабас в съвременната инструментална музика.“ – Алманах на НМА номер 10 (2018) (<https://almanac.nma.bg>)

Дисертационният труд е с обем от 114 страници. Състои се от: увод, шест глави, приложение с примери, фотографии и таблици, библиография с 58 източника, 16 интернет страници, списък с концертни изяви и публикации.

Всяка глава хронологично проследява периодиката на създаване и развитие на струнните инструменти, както в общ план, така и конкретно – възникване, конструкция - видоизменения, видове строй на контрабаса.

Базирайки се на исторически факти, богата фактология, примери и доказателства относно цялостния процес и развитие на контрабаса, както и репертоар, школи, изпълнители, трудът следва две основни направления:

- Възникване и развитие на контрабасовите инструменти и строеве.
- Контрабасови строеве и приложението им в музикалната практика в миналото и в съвременното изпълнителското изкуство.

В първа глава са публикувани анализи и сведения относно струнните инструменти от **Praetorius Michael** -: „*De Organographia* 1619 “ , **Warnecke Friedrich** - „*Ad infinitum der Kontrabass*“ 1909, **Banchieri Adriano** – “*Conclusioni nel suono dell'organo 1609*”, **Agricola Martin** (1486 –1556) :“*Musica Instrumentalis Deutsch 1529*,” както и книгите на Пол Брун (Paul Brun), Курт Сакс (Curt Sachs) , които се придържат към тезата, че контрабасът има индивидуален път на развитие, въпреки основни базови сходства, както с „да брачо“ , така и с „да гамба“ инструменти.

Втора глава - докторантът разглежда инструменталната музика в Бароковия период и обхваща басовите инструменти, носещи „да гамба“ и „да брачо“ характеристики – сходства и различия.

Трета глава анализира основните процеси през XVIII и XIX век и конкретно се спира на инструмента „Виолоне във Виенски строй“. Посочени са ролята и значението на изтъкнати изпълнители и педагози като (Доменико Драгонети (Domenico Dragonetti), Джовани Ботезини (Giovanni Bottesini), Й. М. Шпергер (Johannes Matthias Sterger) и др.), създали основната част от контрабасовия изпълнителски репертоар. Обемът на произведенията за този строй надхвърля четиридесет концерта и стотици камерни и солови произведения, между които са и „Ария за басо-облигато, баритон-глас и оркестър“ от В.А.Моцарт, концерти и камерни произведения от Хофмайстер, Й. Ванхал, К. Дитерсдорф, Й. Шпергер и други. Посочено е, че в „Трактатът по Оркестрация“ на Хектор Берлиоз са публикувани различни строеве на триструнен и четириструнен, петструнен контрабас, конкретно анализирани в труда. Интересен исторически факт е създаването на Октобас, изработен от Жан-Батист Вийом (Jean-Baptiste Vuillaume).

Глава четвърта - Докторантът изследва контрабаса в началото на XX век - поява и развитие на съвременни строеве. Тук основно е направен преглед на установения в практиката - съвременен квартов строй, четириструнен контрабас в „солов строй“ (Fis₁-H₁-E-A) - „солова скордатура“, четириструнен контрабас в „оркестров строй“ (E₁-A₁-D-G) и петструнен контрабас в „оркестров строй“ ((H₂)C₁-E₁-A₁-D-G). Относно приложението

на солов строй (Fis1-H1-E-A) – е подчертано, че той е характерен за инструменталната практика в много държави по света, включително обучение, изпълнителство и оркестрова практика в България. Този строй е характерен за много солисти у нас и по света като Лудвиг Щрайхер, Гари Кар, Радион Азархин, Овидио Бадила, Енчо Радуканов и други. Подчертан е факта, че много от издателствата публикуват своите нотни издания и в двата строя- оркестров и солов.

Оркестров строй (G₁-D-A-E) е приложим не само в оркестъра и камерната музика, но и за обучение и солово свирене в Англия, Бразилия и др. като репертоара е описан в дисертацията. В труда е разгледан и квинтовият строй за контрабас (C1-G-D-A /, който е приложим от Денис Масузо - „Playing the Double Bass Tuned in Fifths“, а също и от един световно известен музикант като Джоел Куарингтън от Канада и джаз музиканта Ред Мич.

Много съвременни изпълнители- солисти: - Роман Патколо , Божо Параджик, Волфганг Гютлер, с цел да получат по- ярка и силна звучност на инструмента ползват един не толкова популярен строй с висока „до“ струна от малка октава – (A₁-D-G-c) – този факт също е разгледан в труда. В търсене на оригинална звучност и автентичен текст и интерпретация, много солисти днес се завръщат към контрабаси във „Виенски строй“ - Виолоне или към друг инструмент - триструнен контрабас /ползван от Ботезини през 19 в. /- настроен на кварта- посочен е пример на соло басиста на Миланска скала Джузепе Еторе, който прави концерти и записи с този инструмент

Глава пета обхваща тенденции към завръщане на старинни инструменти в търсене на автентичен звук в съвременната инструментална практика.

Приноси в труда носят описанията и на:

- Конструкция и промени на инструмента в различните периоди.
- Форма на корпуса, гриф, брой струни, лютиерски практики .
- Лъкова система, видове лъкове, постановки.
- Тонов обем, интервалово настройване и регистри, удължения за гриф.
- Репертоар и изпълнителство.

Глава шеста обобщава всички приносни характеристики и изводи на изследването.

Контрабасът изминава дълъг и сложен път на развитие и се утвърждава като инструмент присъстващ със самостоятелно място и значение във всички жанрове на музиката.

За първи път у нас е проследено развитието на контрабаса с анализи и характеристики на интервалови строеве, като подчертавам приносния дял на всички **изготвени от докторанта таблици с нотни примери с хронологията на инструменталните строеве и пътя на промените, които настъпват в различните периоди. Тази синтезирана информация нагледно, лесно и достъпно създава база данни, която безспорно обогатява познанията. Бих подчертала значителната и богатата библиографска литература, лично преведена и обобщена от докторанта.**

Трудът би представлявал интерес за всеки един музикант, но при едно бъдещо публикуване и разпространение, задължително трябва да премине през допълнителна редакция без пропуски, пунктуационни грешки и усложнени изрази.

Подчертавам, че формулираните цели и задачи намират израз в цялостното изследване и степен на познаване на материята и в заключение- потвърждавам, че дисертационният труд:

„Хронологично развитие и специфика на видове строеве за контрабас и приложението им в изпълнителското изкуство“ е приносен и отговаря на изискванията на Закона за развитие на Академичния състав в Република България (ЗРАСРБ).

Предлагам на уважаемото научно жури да бъде присъдена на

Христо Овчаров Овчаров образователната и научна степен

„Доктор“ по професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство“.

Проф. д-р Петя Бъговска

НМА „Проф.Панчо Владигеров“ - София

7.05.2020